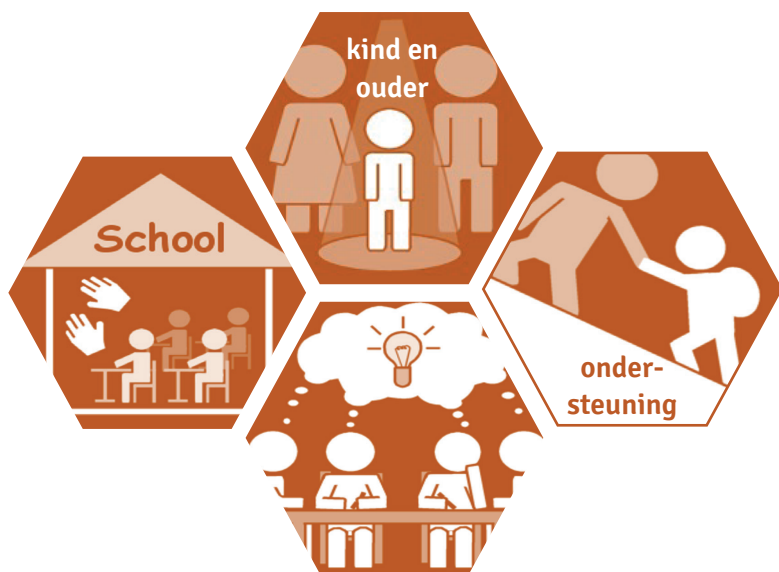

prinses
máxima
centrum

School na behandeling

Inleiding

Het lijkt zo vanzelfsprekend, terug naar school, maar dat is het niet altijd. Veel kinderen hebben daarbij begeleiding nodig en soms is het zelfs niet mogelijk om onderwijs te volgen of naar school te gaan. Welke begeleiding dat is, hangt af van de situatie van het kind. Gaat het kind terug naar school tijdens de behandeling, in een periode van revalidatie of als alles achter de rug is? Elke fase vraagt om speciale aandacht en nieuwe afspraken over de begeleiding.

Met deze folder maken we ouders, leerkrachten en andere betrokkenen wegwijs en geven we praktische tips. Waar begin je? Wat heb je nodig? Wie kan je daarbij helpen?

Meestal gaat het goed en krijgt het kind de begeleiding die nodig is. Het komt echter ook regelmatig voor dat ouders en school onvoldoende informatie en handvatten hebben om de ondersteuning op school goed geregeld te krijgen. Bij veranderingen, zoals een nieuwe leerkracht, een nieuwe klas of een andere school, kunnen soms ook op lange termijn problemen ontstaan.

In het leven van een kind, en zeker van een kind dat ernstig ziek is geweest, is onderwijs erg belangrijk. Het is niet alleen een manier waardoor een kind leert, maar ook een manier om zich sociaal te ontwikkelen. In het onderwijs 'gebeurt het', daar wil het bij zijn. Op school is het ook even niet 'het kind dat zo ziek is geweest'. In onzekere tijden is onderwijs een manier waardoor kinderen zich op hun toekomst kunnen richten en waar ze hun persoonlijke kwaliteiten en ambities kunnen ontwikkelen. Dit alles is belangrijk voor het gevoel van eigenwaarde van een kind.

Hoe regel je extra ondersteuning op school?

De school is verantwoordelijk om binnen de eigen school passende begeleiding te bieden (Passend Onderwijs; www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs). Als er meer zorg nodig is dan de school kan bieden, dan moet de school contact opnemen met het samenwerkingsverband. Elke regio in Nederland heeft een eigen samenwerkingsverband, welke in iedere regio op een andere manier is georganiseerd en ingericht.

Om passende begeleiding goed te kunnen organiseren, kan het samenwerkingsverband extra budget toekennen (een 'arrangement'). Zorgcoördinatoren en intern begeleiders zijn bekend met passend onderwijs en moeten een aanvraag doen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de school een ontwikkelingsperspectief plan (OPP) opstelt. Het extra budget kan ingezet worden voor onder andere materialen, aanpassingen en begeleiding voor school en het kind. Als ouders, de school en het samenwerkingsverband extra

hulp nodig hebben bij de ondersteuning van het kind, kan de school de regioconsulent van de onderwijsbegeleidingsdienst inschakelen. Deze kan bemiddelen en advies geven.

Soms is er ook buiten school extra hulp nodig. Dan kunnen de school en het samenwerkingsverband, in overleg met de ouders, overleggen met jeugdzorg en de gemeente.

Een vast aanspreekpunt

Om te zorgen dat de terugkeer van het kind zo soepel mogelijk verloopt, is het belangrijk om op school een vast aanspreekpunt aan te wijzen. Dit kan bijvoorbeeld de zorgcoördinator of de intern begeleider zijn. Deze regelt de ondersteuning op school en schakelt het samenwerkingsverband of de regioconsultant in als er extra ondersteuning nodig is.

Plan van aanpak

School neemt het initiatief voor het opstellen van een plan van aanpak, altijd in samenspraak met ouders. Begin met een kort overzicht: waar staat het kind nu en welke gevolgen kunnen de ziekte en behandeling hebben op het functioneren van het kind op school en in de groep. Dit is de basis voor de verdere stappen. Maak vervolgens met alle betrokkenen een gezamenlijk plan van aanpak voor nu en voor de toekomst.

Spreek ook af hoe alle betrokkenen elkaar doorlopend op de hoogte houden, óók als het goed gaat of lijkt te gaan met het kind. Wacht niet tot er problemen zijn, maar wees proactief. Zo zijn grote(re) problemen wellicht te voorkomen.

Voeg evaluatiemomenten in, zodat het plan zo nodig tussentijds kan worden aangepast. Neem in het plan van aanpak ook afspraken op voor te verwachten overgangen naar een andere klas of school. Breng

bij een overgang de nieuwe leerkracht(en), zorgcoördinator en directie tijdig op de hoogte van de bestaande afspraken en betrek hen bij nieuwe afspraken. Denk bij het maken van een plan van aanpak vooral creatief en wees flexibel.

U kunt hierbij gebruik maken van onderstaande tabel. Met de tips en adviezen uit het volgende hoofdstuk kunt u het plan van aanpak verder aanvullen zodat u begeleiding op maat kunt bieden.

Tabel voor het maken van een plan van aanpak en afspraken

Wie worden betrokken bij het maken van het plan van aanpak?	☐ Ouders ☐ Leerkracht ☐ Intern begeleider/zorgcoördinator ☐ Directie ☐ Samenwerkingsverband (zo nodig) ☐ Regioconsulent (zo nodig) ☐ Gemeente (zo nodig) ☐ Zorgverleners (zo nodig) ☐ _____
Wat is er nodig? (zie Tips en adviezen)	☐ Ondersteuning leerling/leerkracht ☐ Hulpmiddelen ☐ Aanpassing rooster ☐ Zorg voor een ontwikkelingsperspectief plan (OPP) ☐ Arrangement ☐ Specifieke expertise ☐ Onderwijs op afstand (Klassecontact) ☐ _____
Waar komt de ondersteuning vandaan?	☐ School ☐ Samenwerkingsverband ☐ Regioconsulent (alleen eerste 12 weken) ☐ Onderwijsbegeleidingsdienst ☐ _____
Is een arrangement nodig? Zo ja, wie vraagt dit vanuit school aan?	☐ Ja ☐ Nee ☐ Aanvrager _____

<p>Wie is de contactpersoon bij het samenwerkingsverband?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ _____ ☐ _____
<p>Waaruit bestaat het arrangement?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Uren ☐ Geld ☐ Materialen ☐ Aanpassingen ☐ Inzet ambulante begeleider ☐ Inzet extra leerkracht ☐ Inzet onderwijsassistent /remedial teacher ☐ Begeleiding school/leerkrachten, bijvoorbeeld psycho-educatie
<p>Welke zorgverleners zijn betrokken?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Educatieve voorziening ziekenhuis ☐ Fysiotherapeut ☐ Ergotherapeut ☐ Logopedist ☐ (Neuro)psycholoog ☐ Behandelend arts ☐ _____
<p>Wie is aanspreekpunt bij de Gemeente?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Gemeenteconsulent: _____
<p>Wie betaalt extra maatregelen en voorzieningen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ School/schoolbestuur ☐ Samenwerkingsverband ☐ Gemeente (indien deels zorg) ☐ PGB ☐ WLZ/WMO ☐ _____

Specifieke afspraken
(zie Tips en adviezen)

Met ouders:

Met brussen:

Binnen school:

Met klasgenoten:

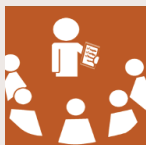
Met zorgverleners:

Met de Gemeente:

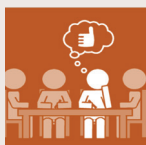
Hierna vindt u een reeks praktische tips en adviezen voor de terugkeer naar school. Hiermee kunt u het plan van aanpak aanvullen om tot maatwerk te komen. De lijst is niet volledig, dus wees zelf creatief. Ook is niet alles is voor ieder kind van toepassing.

Draag de zorg als team (ouders t/m professionals)

Zorg voor een coördinator met kennis van zaken die doorlopend het overzicht houdt en weet waar hij informatie of extra ondersteuning kan vragen (samenwerkingsverband, Gemeente).

Draag samen de verantwoordelijkheid voor een optimale ontwikkeling van het kind.

Zorg voor maatwerk dat door het hele team wordt gedragen.

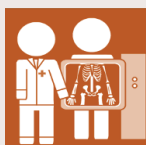
Onderhoud regelmatig contact met de mensen rond het kind: familie, vrienden, sportclub etc.

Houd alle betrokkenen en het hele schoolteam op de hoogte van de gevolgen van de ziekte voor het functioneren van het kind op school.

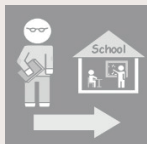

Schakel als de standaardzorg niet voldoende is (en altijd in overleg met de ouders) specialistische ondersteuning in, bijvoorbeeld van een ambulante begeleider, orthopedagoog of ergotherapeut.

Vraag betrokken zorgverleners, zoals een neuropsycholoog, om informatie en praktische tips over leren en school.

Betrek de klasgenoten en de andere kinderen op school

Vertel de klas wat er aan de hand is, zodat de kinderen beter reageren. Vraag wel eerst toestemming aan het kind en bereid dit samen voor. Houd er rekening mee dat het kind misschien niet wil dat de klas weet wat er speelt.

Koppel het kind aan een maatje dat bij hem past.

Bespreek aan welke activiteiten het kind wel en niet wil meedoen. Erbij horen is belangrijk. Als het kind nog niet volledig mee kan doen, bedenk dan hoe het kind wel kan bijdragen aan de activiteit (bijvoorbeeld gedeeltelijk aanwezig zijn of digitaal meedoen).

Heb ook aandacht voor brussen (broers en zussen) op dezelfde school.

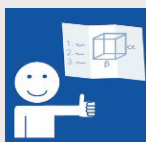
Maak een plan van aanpak

Breng de zorgbehoeften van het kind goed in kaart.

Neem daarbij onderzoeken mee die het kind heeft (gehad) en gebruik ook observaties in de groep, in de gangen, op het plein en in de gymzaal.

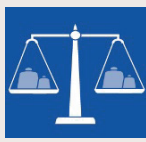
Maak met elkaar een helder plan. Spreek af hoe vaak je voor overleg bij elkaar komt en wanneer.

Gebruik voor het kind een rooster waar het in kan groeien.

Houd rekening met de misschien nog beperkte energie van het kind. Maak met het kind een weekplanning en spreek af bij welke lessen het in elk geval aanwezig moet zijn.

Zorg voor een goede balans tussen inspanning en ontspanning, omdat overmatige vermoeidheid een rol kan spelen.

Leg de lat niet te hoog. Zorg voor succesmomenten en voorkom gevoel van falen.

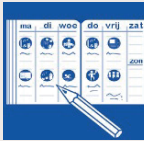
Wees proactief en wacht problemen niet af

Zorg meteen voor maatwerk. Te lang wachten verergert de problemen, waardoor het kind het misschien niet op zijn niveau redt.

Meldt bijzondere activiteiten ruim op tijd aan alle betrokkenen, zodat u van tevoren kunt nadenken hoe het kind eraan kan deelnemen.

Zorg voor structuur en voorspelbaarheid. Dit is belangrijk voor het kind.

Maak gebruik van een signaleringslijst (bijvoorbeeld Vilans) om problemen vroegtijdig te zien.

Kijk vooruit en zorg voor een alternatief plan, waarmee je kunt bijsturen. Bespreek dit met het kind en de ouders. Bijsturen voelt voor het kind niet als falen.

Anticipeer op overgangsmomenten, zoals een nieuw schooljaar, een nieuwe klas of een andere school. Zorg tijdig voor een goede overdracht en maak opnieuw heldere afspraken met alle betrokkenen.

Kijk vooruit

Elk nieuw schooljaar vraagt om extra aandacht: het informeren van nieuwe leerkrachten en docenten, bijstellen van aandachtspunten en zorgen voor maatwerk. Bereid overgangsmomenten goed met elkaar voor. Ook die van basisschool naar voortgezet onderwijs of vervolgonderwijs.

Bedenk dat er late gevolgen van de behandeling kunnen zijn. Soms worden die pas na lange tijd duidelijk. Veel kinderen hebben problemen met aandacht en concentratie, geheugen, tempo en blijvend minder energie. Dit heeft invloed op het leren. Sommige kinderen hebben beperkingen aan de fijne motoriek. Vooral samengestelde taken (bijvoorbeeld luisteren, automatiseren en schrijven) zijn dan lastig.

Laat het kind een jaar in tweeën doen, bijvoorbeeld het eerste jaar de kernvakken en het jaar erop de overige vakken. Dit voelt minder als 'blijven zitten'. De school kan er zelfs voor kiezen het kind op basis van de kernvakken te laten overgaan.

Een taal leren betekent veel automatiseren. Voor sommige kinderen is dit erg lastig. De school kan het kind vrijstelling geven van de verplichte tweede vreemde taal.

Laat het kind vervroegd een profielkeuze maken (wanneer het kind al weet welk profiel het wil). Het heeft dan minder vakken, waardoor de kans groter is dat het kind overgaat/het volhoudt op zijn niveau.

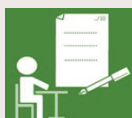
Betrek in het voor-examenjaar de examencoördinator bij het overleg. Deze weet waar ruimte zit voor maatwerk bij de schoolexamens en het centraal eindexamen.

Wees creatief en kijk naar wat WEL kan!

Aandacht/concentratie

Neem toetsen mondeling af als het kind schrijft, leest of visuele problemen heeft.

Neem wel (cito)toetsen af om te kijken waar het kind staat en neem deze aangepast af als dit nodig is (1-op-1, rustige ruimte, in delen afnemen of meer tijd geven, voorlezen etc).

Plan een rustdag middenin een toetsweek en niet teveel toetsen op 1 dag.

Vermoeidheid

Als het kind weinig energie heeft, is meegaan met bijvoorbeeld een schoolreisje belangrijker dan dat het die dag (of de dag ervoor en erna) lessen volgt.

Zorg dat het kind erbij blijft horen en laat het meedoen met gym en bijzondere activiteiten als een kind dit wil. Wees creatief en kijk naar wat WEL kan.

Bouw rustmomenten in en/of zorg voor een ruimte waar het kind zich even kan terugtrekken. Regel bijvoorbeeld (in overleg met de ouders) een zitzak, zodat het kind goed kan rusten.

Anders leren

Ga er niet zomaar van uit dat het kind op dezelfde manier leert als voor de ziekte. Pas de methode aan de behoefte van het kind aan.

Geef het kind de dyslexietoets met minder opgaven.

Gebruik middelen die het kind helpen overzicht te houden. Bijvoorbeeld een agenda, kalender, mobiele telefoon, time-timer, anti-klok of de premiums van Geef-me-de-Vijf-methode.

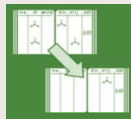

Sommige kinderen hebben moeite met woordvinding en zullen dat woord omzeilen met een beschrijving. Houd daar rekening mee bij toetsen waar punten gegeven worden voor gebruik van specifieke woorden.

Tijdsdruk

Geef extra tijd bij toetsen.

Pas het huiswerk aan door bijvoorbeeld de helft van de opgaven te geven.

Overprikkeling

Pas het klaslokaal aan aan de prikkelgevoeligheid van het kind.

Zorg voor een afgeschermd werkplek of laat het kind een geluiddempende koptelefoon dragen.

Fysieke belasting

Zorg voor extra leerboeken in de klas, zodat het kind niet met een zware tas hoeft te sjouwen.

Laat het kind zo nodig de lift en/of een aangepast toilet gebruiken.

Pas aan waar nodig bij verminderde energie, moeite met concentratie, aandacht, geheugen en werktempo, snelle overprikkeling etc.

